

ВІДГУК

**офіційної опонентки — докторки педагогічних наук, професорки,
професорки кафедри музичного мистецтва**

**Єременко Ольги Володимирівни
на дисертацію Чжен Хуймін**

**«Методика формування виконавської надійності музикантів-
інструменталістів на засадах синергетичного підходу»
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)**

Аналіз тексту дисертаційної роботи Чжен Хуймін та опублікованих ним наукових праць уможливив представлення розгорнутої характеристики основних результатів дослідження та визначення відповідності дисертаційної роботи сучасним вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії.

1. Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими планами, програмами та темами.

Сучасні виклики, поставлені суспільствами розвинених країн світу щодо підготовки креативних, компетентних та конкурентоспроможних педагогічних кадрів, обумовлені стійкою тенденцією, спрямованою на модернізацію мистецької освіти всіх рівнів. Значущим чинником цієї тенденції є стратегічна спрямованість закладів вищої освіти на інструментальну підготовку фахівців музичного мистецтва на інтегративних засадах. З огляду на вищезазначене, тема дисертаційного дослідження Чжен Хуймін є актуальною.

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що дисертація є складовою плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Українського державного університету імені Михайла Драгоманова і складає частину комплексного дослідження з теми «Зміст, форми і методи удосконалення інструментальної підготовки здобувачів вищої мистецької освіти» (протокол №8 від 07.02.2024 р.).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна.

Високий ступінь достовірності результатів дослідження Чжен Хуймінґ підтверджується теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних позицій представленої роботи, детальним теоретичним аналізом основних понять за темою дисертації. Окрім цього, достовірність результатів дисертаційної роботи також обумовлена об'єднаним методологічним підґрунтям синергетичного підходу до формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів, відповідністю теоретичних та емпіричних методів дослідження процесам досягнення мети і виконання поставлених завдань.

На основі аналізу науково-теоретичних засад вивчення актуальної проблеми мистецької освіти, а також проведеного емпіричного дослідження щодо ефективності запропонованої методичної моделі дисертанткою розроблено і експериментально апробовано сукупність авторських методів, засобів та прийомів формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу.

Дисертаційна робота ґрунтується на розгалуженій джерельній базі (дисертаційні дослідження, автореферати, наукові статті у фахових вітчизняних та зарубіжних виданнях, матеріали науково-практичних конференцій, семінарів, колективні та одноосібні монографії тощо), яка містить різноманітні ідеї й погляди щодо сутності та специфіки досліджуваної проблеми. Багатоаспектність та розгалуженість джерельної бази свідчить про належний рівень обґрунтованості наукових положень, отриманих результатів та практичних рекомендацій щодо формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- *вперше* представлено новий концептуальний підхід до розв'язання проблеми формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів

на засадах синергетичного підходу у вищих закладах освіти досконалою підготовкою концертної програми, якісною виконавсько-технічною оснащеністю і досягненням психологічної завадостійкості з урахуванням дії стресорів;

- *вперше* уточнено зміст і структуру виконавської надійності музикантів-інструменталістів з урахуванням її цілеспрямованого формування на засадах синергетичного підходу;

- *вперше* розроблено методику цілеспрямованого формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів з урахуванням дії стресорів у закладах вищої освіти тощо.

Окрім цього, *вдосконалено* засоби мобілізації психофізіологічних ресурсів музикантів-інструменталістів для підготовки до сценічної діяльності з урахуванням дії стресорів, а також *подальшого розвитку* дістали методи і прийоми педагогічного управління означеним процесом.

3. Значущість результатів дослідження для науки і практики.

Практична цінність одержаних результатів дослідження полягає у розробці та апробації методики цілеспрямованого поетапного формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів у закладах вищої освіти на засадах синергетичного підходу. Отримані теоретичні висновки й експериментальні дані можна використовувати для певної корекції та розробки методики цілеспрямованого формування означеного феномену в навчальних закладах різного рівня акредитації.

4. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення такого типу наукових праць.

Структура дисертаційного дослідження є логічною, послідовність розділів та підрозділів відповідає черговості виконання поставлених завдань, сформульовані висновки забезпечують завершеність роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них,

списку використаних джерел до кожного з розділів, загальних висновків та додатків.

У *вступі* на основі розкритої актуальності проблеми дослідження точно й виважено сформульовано науковий апарат дисертаційної роботи, окреслено мету, поставлено основні завдання, конкретизовано теоретичні та емпіричні методи дослідження, визначено наукову новизну, а також теоретичне й практичне значення дисертаційної роботи.

У *першому розділі* — *«Теоретичні основи дослідження процесу формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу»* — здійснено теоретичне обґрунтування означеної проблеми, розкрито сутність понять «стабільність», «виконавська стабільність», «динамічна стабільність», «виконавська надійність» тощо. Саме це надало змогу Чжен Хуймінґ дійти висновку, що виконавська надійність музикантів-інструменталістів пов'язується не лише з вродженими, а й набутими властивостями, які об'єднуючись в універсальну систему, надають змогу спрямовувати функціонування всіх її елементів на мобілізацію творчих психологічних і психофізіологічних ресурсів для досягнення безпомилкового відтворення нотного тексту музичних творів як у звично-аудиторних умовах, так і в емоціогенних умовах концертно-сценічної роботи митця (дис. с. 182).

У *другому розділі* — *«Методологічні засади дослідження проблеми формування та прояву виконавської надійності музикантів-інструменталістів»* — визначено критерії та показники досліджуваного феномену з урахуванням специфіки їх оцінювання; розроблено технології обробки результатів контрольних вимірів кожного показника оцінювання критеріїв досліджуваного феномену та обґрунтовано технології умовного його розмежування на рівні; описано результати проведення контрольних замірів стану сформованості досліджуваного феномену у студентів факультетів мистецтв за кожним показником розроблених його критеріїв тощо.

Саме це надало змогу Чжен Хуймінью дійти висновку, що теорія та практика фахової підготовки майбутніх учителів мистецької спрямованості потребує ефективних методик цілеспрямованого формування у них виконавської надійності музикантів-інструменталістів і доцільніше це здійснювати на засадах синергетичного підходу (дис. с. 184).

У третьому розділі — *«Експериментальна робота з формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу»* — висвітлено результати проведеного формувального експерименту, спрямованого на:

- розробку концепції методики експериментального формування означеного феномену;
- визначення та обґрунтування педагогічних умов, створення яких надає змогу реалізовувати алгоритмічні настанови, спрямовані на цілеспрямоване формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу;
- проектування структурно-функціональної моделі цілеспрямованого формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу;
- реалізацію експериментальної перевірки ефективності розробленої методики цілеспрямованого формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу у практичній діяльності майбутніх фахівців мистецької спрямованості.

Заслугує схвальної оцінки науковий стиль викладу матеріалу цього (третього) розділу дисертаційної роботи (сс. 132–179). Взірцевими є чіткість та лаконічність аргументації щодо розподілу студентів за рівнями сформованості між контрольною та експериментальною групами.

5. Повнота викладу результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях.

Наукові положення та висновки дисертаційної роботи Чжен Хуймінью

достатньо повно відображено у 5 одноосібних наукових працях, з яких: 3 статті у наукових виданнях України з педагогіки категорії «Б», 2 роботи апробаційного характеру.

6. Дискусійні положення/зауваження до дисертації.

У дисертаційній роботі Чжен Хуймін є певні недоліки, що викликають зауваження дискусійного характеру.

1. У дисертаційній роботі досить ґрунтовно викладено сутність поняття «виконавська надійність музикантів-інструменталістів», де вказується на те, що це є цілісне інтегральне утворення з комплексу розвинених індивідуальних властивостей, які об'єднуючись в універсальну систему, надають змогу спрямовувати функціонування всіх її елементів на мобілізацію творчих психологічних і психофізіологічних ресурсів для досягнення безпомилкового відтворення нотного тексту музичних творів як у звично-аудиторних умовах, так і в емоціогенних умовах концертно-сценічної роботи митця (дис. сс. 63, 177, 182 тощо). Разом з тим, питання мобілізації саме яких психологічних і психофізіологічних ресурсів залишилося відкритим.

2. Не викликає сумніву висунута автором дисертаційного дослідження теза, що створення в уяві музикантів-інструменталістів чітких оригінальних/унікальних версій звучання музичних творів забезпечує успішність формування у них виконавської надійності. Простежується потреба ще й у деталізації прийомів швидкої побудови чітких музичних образів, адже ця інформація надала б цій тезі ще більшої практичної значущості.

3. Без сумніву, представлена авторська поетапна методика цілеспрямованого формування виконавської надійності у музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу заслуговує схвальної оцінки, особливо третій її етап, де описано технологію збагачення уявних версій виявленими наскрізними рельєфними лініями (інтонаціями, ритмо-

формулами тощо), якими формується смислова єдність у кожному варіанті виконавської версії. Відповідно до змістового аналізу третього етапу авторської методики, доцільно було б ще й систематизувати розкриття механізмів підсилення презентованої виконавської версії інтерпретації музичних творів корекцією деяких ознак в умовах прилюдного виступу.

4. Важко переоцінити практичне значення розроблених педагогічних умов, створення яких забезпечує цілеспрямоване формування виконавської надійності у музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу. На наш погляд, доцільно було б більш деталізовано розкрити аспекти залежності досліджуваного феномену від індивідуально-творчого потенціалу кожного музиканта-інструменталіста як потужного чинника його особистісного розвитку.

5. У заключній частині дефінітивної характеристики базового поняття «виконавська надійність музикантів-інструменталістів» зазначається, що вона уможливорює особистісне і професійне зростання майбутнього фахівця. У дослідженні широко розкрито шляхи професійного зростання музикантів-інструменталістів під час фахової підготовки у відповідності до розробленої організаційно-методичної моделі, але, на наш погляд, недостатньо розкрито залежність продуктивності означеного процесу від фахової майстерності викладача закладу вищої освіти.

Втім, наведені вище зауваження, рекомендації та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, якій притаманні високий теоретико-методологічний рівень, інноваційність та оригінальність.

7. Загальні висновки.

Отже, дисертаційна робота «**Методика формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів на засадах синергетичного підходу**» за своїм теоретико-методологічним рівнем, науковою новизною, аргументованістю теоретичних положень, висновків, а також за практичним

значенням відповідає сучасним вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії, а її автор — **Чжен Хуймін** — заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 — Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:

**доктор педагогічних наук, професор
кафедри музичного мистецтва
Сумського державного
педагогічного університету
імені А. С. Макаренка**

Ольга ЄРЕМЕНКО

